

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

EN TRIMESTRE

Dia d'Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, —1.—2.º

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes a n-es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Riol,
Ferrer, 5.—Ca-Llamo Andreu Al-
cover, Plaça del Palau, 9.A Palma: Llibreria d'En Guasp,
Morey, 6.—Taller d'encuadrera-
cions d'En Francesc Ferrer,
Sta. Eulària, 25.—Llibreria Er-
nest Frau, Brossa.—Llibreria
d'Alomar y Fontdevila Brossa.

Parla En Revenjoli Escoltau i oïren.

Esbrone

N'haurem de donar una mica a n-ets anticlericals, entre altres raons, per no perdre sa costum de fer aqueixa obra de misericòrdia de *corregir es qui van errats*. I hi ha que confessar que fa setmanes que's paperots in-Justicia, El Ideal, Obrero Balear i Animulot prudent se son estigats una mica ab lo de dir barbaritats, mentides i calúmnies contra sa Relligió, frares, capellans i monjes. Es En Revenjoli que los fa estar un poc alerta? No mos interessa anarho a aclarir si es axò o un'altra cosa. Lo cert es que aquells paperots no s'assemblen d'ara a fa quatre o cinc mesos. De manera que, si seguïen fent una mica de bonda, dexariem, ab molt de gust, de dirlos paperots. Vaja, idò, si's aclarim una mica's passol a n-aqueys xemeiros d'anticlericals.

I

¡Quin doy més ferest!

Es company Roca recomanà ses escoles layques a n-es trenta republicans aplegats a Esporles, i les digué que s'«ensenyansa catòlica» es «plena de fariseisme i d'hipocresia» i que ses escoles catòliques engalavernen i fan defallir ets enteniments. Sens dupte serà per axò que's socialistes, inimics mortals de tal «ensenyansa» i de tals «escoles», son tan ilustrats, i fan sa reixa tan amunt en ciència i eloquència, com e-hu demostra es metex discurs des company Roca, i sa prosa de roda plena de s'Obrer Balear, que per lo qu'es més lè, es per pegar puntades de peu a sa gramática, a sa llengua castellana i a n-es sentit comú. ¡Ah company Roca! ¡no vos vendria gens malament a voltros socialistes una mica de s'ilustració que se troba per pa i per sal dins «ses escoles catòliques»! ¡no durieu «s'enteniment» tan «engalavernat», tan mos-ti! ¡no anirieu tan primets de roba en materia d'instrucció!... ¿Ay «s'ensenyansa catòlica» es plena de fariseisme i d'hipocresia»? I ¿qui sou voltros socialistes per parlar a negú de «fariseisme» ni d'«hipocresia»? ¿Aont e-hi ha uns «fariseus» ni uns «hipòcrites» més grossos que voltros socialistes, que vos deys defensors de sa classe trebayadora, i no feys més que esplotarla i tiranizarla? Vos deys «defensors de sa classe trebayadora», essent axí que, segons es vostros principis, segons es principis des vostros mestres, p'es triuñ des socialisme convé que's trebayadors estiguen més malament de cada dia, fins qu'arripien a estarhi tant, que's desesperin, i diguen: *perdut per perdut, que fassa ny tot!* i venga sa revolució social, per l'estil de lo que hi va haver a Paris

ab la Comuna, aont tot fassa uy, aont tot fassa flamada. I que va fer la Comuna de Paris p'es pobres? ¿quin benefici en tregueren? Moltissims e-hi dexaren sa pell; altres e-hi perderen lo poc que tenien; i altres, moltissims, qu'eren rics, tornaren pobres, i s'Estat les va haver de sostenir. Sa Revolució social que voltros somiau ¿faria rics es trebayadors? ¡Tant com sa coa des mox! ¿Aont may cap revolució ha fets rics es pobres? ¿aont may cap revolució ha arribat a fer lo que voltros deys que farà's socialisme? Per lo metex, voltros no cercau es benestar de «sa classe trebayadora», sino que, a forsa d'estar malament, se desesperi i fassa es mil desbarats. De manera que, com més malament está «sa classe trebayadora, més bé va a n-es socialisme; de manera que sa misèria, pèrdues i sosecayres de «sa classe trebayadora» son es guany i es triuñ des socialisme. Per axò, ¡o caps pares des socialisme! perque donau entenent a n-es pobres que sou una cosa i en realitat sou tot lo contrari, perque fingiu i aparentau lo que no sou, per axò sou es grans fariseus del sigle, es grans hipòcrites del sigle. «S'ensenyansa catòlica» ¡o company Roca! es sa veritat de Deu; es sa gran inimiga, sa gran capturadora, sa gran esveidora de tot fariseisme, de tota hipocresia! ¡Son ses escoles layques, que vos recomanàreu a n-ets esporlerins, ses grans hipòcrites, ses grans fariseus! Ses escoles layques, se diuen *layques*, que de si no volen dirmés que no son capellans es qui les fan, es qui ensenyen. De manera que de si es mot *layc* no significa *impiedad* ni *odi ni guerra a Deu*. Idò bé, en reyalitat no son altra cosa aquexes «escoles» que vos recomanau, més que *impiedad*, *odi i guerra a Deu*; son «escoles» aont ets allots, lo que més e-hi aprenen, es odi a Deu i a totes ses coses de Deu; son «escoles» del dimoni, la nata per traginar gent a l'infern. Per axò aquexes «escoles» son ses grans «fariseus», ses grans «hipòcrites», de tot lo mon.

II

¡Pobres socialistes!

En fan de llástima! Es seu paperot de Ciutat vé, dia 29 d'abril, ple d'articletxos de diferents escrividors, celebrant casi tots es grans triuñs des socialisme, assegurant qu'aquest triuñfarà, i que's socialisme es inimic de sa guerra, i qu'ells es socialistes en via neguna permétran qu'Espanya vaja a sostenirne a n-el Marroc.—¡O socialistes somiadors i desvarietjadors! ¿aont son aqueys triuñs vostros? ¿que ja no funciona gens sa vostra memoria? ¡Si aquest any qu'hem passat no vos n'heu duyt més que derrotes i més derrotes! ¿Que varen esser més que derrotes tremendes, arrenyonadores per voltros ses vagues des ferrocarrilayres des Nort de France, quant es vostro an-

tic correlligionari, President des Consey de Ministres de France, En Briand, vos donáaquella gran pellissa? ¿Que varen esser més qu'una derrota derrera s'altra per voltros, ses vagues des minayres [de Bilbao i sa des matalúrgics de Barcelona d'aquest estiu passa t, i sa vaga des calatravins de Ciutat d'aquest ivern?... ¿Que's socialisme triuñfará ab el temps? E-hu negam absolutament; i si no, ja veure aont es qu'ha triuñfat! ¡citaume una sola nació, una qu'es una, aont hájeu conseguit res que s'assembla a un triuñ! Es ver que a France fa anys que hi ha Governos composts de Ministres *socialistes* o *socialisants*; pero ¿qu'han fet, que fan aqueys Ministres dins es Govern? ¿Vos han duyt es regnat des Socialisme? ¿han implantat a France es sistema socialista? ¡Un rava tort! ¡Que hu diguen es socialistes francesos si's donen per satisfets d'aqueys Governos aont dominen Ministres socialistes! ¡Tal volta no les tracten de traydors i de venuts a n-es Capitalisme? Que hu diguen es socialistes francesos com s'hi camparen ab En Briand! De manera que a France hi ha *socialistes* que pujen a Ministres, que governen la France; pero's socialistes seguexen anant ab *so cavall d'En Cama i sa mula d'En Taló*, axò es, a peu, a terra-tròs, *ringorango*, com es mul d'En Vindango. Es socialistes elamen contra sa guerra, que *¡fora pus guerres!* qu'ells no hu permétran que n'hi haja pus; pero ses nacions seguexen armantse a les-totes, preparantse pe'sa guerra, i venen guerrers d'entant en-tant, lo metex que si no hi havia socialistes. Es socialistes criden *¡fora pus guerres! ¡fora guerra a n-el Marroc!* i es Govern francès, compost de socialistes reconsagrats, se prepara per fer guerra a n-el Marroc, i envia a n-aquelles terres africanes milenars i milenars de soldats per ferhi guerra. ¿E-hu veys, ¡o socialistes! com es una solemne mentida que voltros triuñfeu ni vos imposeu en lloc del mon? A France qu'es allà ont e-hi ha un Govern compost de socialistes, vos donen es grans perboes, ses grans matalofades, fan tot lo contrari de lo que voltros voleu! I dins Espanya vos succeex lo metex. No volguéreu sa guerra de Melilla; i hi va haver sa guerra de Melilla. No voleu ara qu'Espanya intervenga a n-el Marroc; i, en esser s'hora, ses tropes espanyoles serán a n-el Marroc, e-hi farán lo que convé a l'Espanya que hi fassen, i voltros vos ne guardareu com de caure de desmandarvos gens, en no esser de llengo i lladrant de lluny com es cans nanells. Sí, ¡o socialistes! passareu per allà ont passen ets altres; sereu, ja vos ho várem dir s'altre dia, com es lloro des portuguès, que deya que no volia anar a certa banda, i son amo li digué:—*Tu anirás allà ont te durán.*

III

En J. Moya corre males aygos

A s'aplec de trenta republicans d'Esporles ja sabeu que va dir que «ha pas-

sada una temporada d'amargures», que «ha vistes caure demunt ell s'infàmia i sa calúmnia», que «li han fet trampoletjar fins es fonaments de sa seua consciència», i que «necessita repòs, dijunis i astinenència de ferse ab ses multituds», i que «té qu' haverse de retirar a n-es putx, necessita soledat, i allà plorarà i pregará p' es triuñ d'ets ideals» republicans.—Idò bé, a s'aplec que feren es republicans aquí metex, a Manacor, dia 1 de matx, el pobre J. Moya encara estigué més couent; va dir que «may hauria cregut que homos que's diuen progresius, aprofitassen una festa de pau com sa des Trabay per provar de pegarli una punyalada per derre-re» (Sensació). I afegí que «manco hu poria esperar» es dia 1 de matx, després de s'acte d'Esporles, aont D. Lluís Martí aplaudia ses seues paraules i es retgidor socialista, D. Francesc Roca, li va estrènyer ses mans particular i publicament. I encara digué més, que «sa campanya que fan contra ell, es més forta de cada dia, i se generalisa a tots es pobles»; i que «el volen presentar com un perturbador des republicans».—De manera que no son es clericals, no som noltros que feym aqueixa «campanya» tan feresta; son es metexos republicans i es socialistes.... ¡Ah Sr. J. Moya! ¡quant es bon ver que Deu no paga sols de bastó, que té moltes de maneres de posar a cada olleta sa seua cubertoreta. Aquexa campanya de mentides i d'embuys que heu feta desde ses columnes des vostro paperot contra sa veritat i es bon nom de ses Institucions i persones esglesias-tiques, la vos paga sens dupte la Divina Providència permetent que's vostros metexos correlligionaris, es republicans i socialistes, vos fiblin de sa manera que segons vetx vos fiblen i que vos fan amollar aqueys remeulos qu'amollau... ¿No es ver que son males de sufrir «s'infàmia i sa calúmnia»? Idò ¿per que vos tantes de vegades heu omplides d'infàmies i calúmnies» ses Institucions i ses persones esglesias-tiques? Es ferrouxistes sou axí: s'«infàmia i sa calúmnia» vos venen molt bé i les trobau molt conforme si peguen demunt sa Relligió, frares, capellans, monjes, En Lacierva i En Maura; ara si vos toquen a voltros, ¡bona nit! ja protestau fent mil estufornos i llaments. Esí allò de, *en parlar de mi, no ric.*—¡Ah fariseus! ¡ah hipòcrites! ¡ah sepulcres emblanquinats!

IV

¡Pobre J. Moyal

El mateix e-hu conta dalt in-Justicia, que va esser tan grossa s'engallada que die 1 de matx li feren (no diu qui, pero's veu que foren es metexos republicans), que «hi hagué moments que's va sentir flux i que li faltava s'esperit»; pero que llavò «reaccioná». ¿Com? El metex e-hu conta, que «de sa mateixa manera que's cristians de cor, en es moments de dolor i amargura, se conforten pensant ab el Bon Jesús», ell, En J. Moya, «quant se

veu injuriat i calumniat de la turba farisayca de tots colors, pensa ab En Lerroux», «qu'ha sufrít més qu'ell», qu'es «fort i vigorós, lluytant contra tots i vencentlos tots»; i «en pren exemple» En J. Moya, i «se considera fort», i «se disposa a vèncer tots ets inimics».—Ara hu veurem si 'ls-e «vencerá» a n-aqueys republicans i socialistes que's veu que li fan ses pes-sigoyes tan endins!... ¡Pobre J. Moya, haver de tenir per Bon Jesús En Lerroux! ¡Quin Bon Jesús de l'engán! ¡Quina farsa de Bon Jesús! ¡Quina caricatura del Verb de Deu, del Fill de Deu viu, del Senyor Deu de tot lo mon!—Ah Sr. J. Moya! ¡ab aquest Deu... de pan-fonteta que teniu, no es gens estray que ses cóses vos vagen tant malament! ¡I lo que vos hi dirán, si no vos convertiu d' hora, en haver fet es derrer baday!

Altre pic D. Fernando Pou

Aquest senyor va comparèixer a Manacor, dia u de matx, i va tirar es seu discurs a n-es republicans, i en va dir unes quantes de... ben seues. Figurau vos que va dir que «es poble que trabaja», axó es, ells, es republicans, feyen sa festa de u de matx per «contarse», i que, «contantse», se porien convèncer de que... sols ab un buf, que, per esser d'ells, seria un fibló, agrenarien tot lo existent», axó es, sa Monarquia ab tots es monárquics, «com si fos un munt de fuyes seques».—I posa s'in-justicia que's republicans xemeroys que sentiren tal... *ocurrència*, feren grans mans-belletes. Pero ¿per que, en lloc de mans-belletes, no varen fer, ja que hi eren, aquell grandió «buf» per «agrenar tot lo existent, com si fos un munt de fuyes seques»? ¿Per que son es republicans més que per «agrenar tot lo existent»? Idó si ab un «buf» en poren sortir, ¿per que no fan es «buf»? ¿Per que no bufau? grans marxandos assoleyats? ¿O es que ni alé per un «buf» teniu?

També les va dir D. Fernando Pou a n-es republicanetxos d'aquí que, si a n-es «rics» i a n-es «senyorets d'avuy» les prenien tot quant tenen i les fessen fer feyna de sol a sol—«ab un capvespre farien ells sa revolució». I posa s'in-justicia que com es republicanetxos sentiren aqueixa altra... *ocurrència*, feren «una ovació *es-truendosa*».—I voltros direu:—Pero, i es qui feren tal «ovació» zeren «es rics» «es senyorets» que 'l Sr. Pou diu que, si les feyen fer feyna de sol a sol, «farien» sa revolució ab un capvespre?—No foren es republicanetxos «que trabayen» tan baldragres i tan quigolles i tan caps-de-gri, que, no ja «ab un decapvespre», sino ab tota sa seua...puss...vuy dir, republicana vida, no son estats capaços de «fer sa revolució». Si es qui escoltaven el Sr. Pou no fossen estats un ramat de bobians i d'aquells que duen a n-es clotell un quintar de llana, no seria estat una «ovació *es-truendosa*» lo que li haurien fet, sino lo que fa qualsevol persona formal quant se sent insultar a la cara.

Finalment el Sr. Pou doná mostres des seus...grans conexements històrics, dient a sa colla d'ignorants de set soles que l'escoltaven, que «es poderosos eren abans senyors de vides i hisendes, i que's trabayadors d'avuy eren ets esclaus que's senyor poria matar sense que negú li demanás conte de tals vides...», i que «es senyors» «no renunciaren de bon grat» a

fer tals desbarats, sino que «es poble» els aturá de ferho pus, «fent moviments revolucionaris».—Pero ¿i a n-e quins llibres deu haver estudiada s'història el Sr. Pou? Han d'esser per forsa uns llibres ben mentiders! ¿Com pot ignorar el Sr. Pou que no es ver que's poble «fent moviments revolucionaris», lo grás esveir del mon civilisat s'esclavitut» ni aturás que's senyors tenguessen es dret de vida i mort demunt ets esclaus. Aquest *dret fals*, qu'era una gran *injusticia*, un crim horrible, el doná a n-es senyors es paganisme, aont es caps-pares republicans i socialistes voldrien tornar tirar el mon; i es qui llevá tal *dret* del mon, va esser, no «es poble» «fent moviments revolucionaris», sino el Bon Jesús morint per tots a una creu; va esser la Església Catòlica predicant i practicant sa doctrina de Deu de que tots ets homos som germans, fiys tots de Deu i redimits ab sa metexa sanc de Deu, i capaços tots guanyar ab sa gràcia de Den el cel, per reynarhi eternament gaudint tots de sa ditxa, de sa gubansa més grossa que's pot concebre, gaudint de Deu, posseint Deu, Bondat Infinita, Bellesa immensa, Felicitat suprema L'Església Catòlica i negú pus que l'Església Catòlica va lograr esveir del mon civilisat s'esclavitut; l'Església Catòlica i negú pus que l'Església Catòlica va llevar del mon que's «senyors» tenguessen es *dret de vida i mort* demunt ets «esclaus». I ¿com conseguí tot axó l'Església Catòlica? Establint entre senyors i esclaus s'amor de caritat, fentlos sentir que tots eren germans, fiys d'un metex pare, que's Deu, i hereus d'una metexa corona, que es el cel.—¿Que 'l Sr. Pou no está conforme ab tot axó? Idó desd'ara el defiam a tenir una polèmica demunt tots queys punts ¿Que no es capaç el Sr. Pou a desfermos ni una til-la de tot quant acabam de dir sobre axó de s'abolició de s'esclavitut?

VI

¡Pobre company Bisbal!

Aquest *company*, segon vetx, s'espità a Capdepera, i dia 1 de matx a un *aplec* d'obriers i socialistes capdeperins enflocá un discursot, que resultá tan ferrest, qu'un republicá, tan poc sospitós com N'Amadeu Alou, s'ha cregut a n-el cas de donarli un encals demunt s'in-justicia d'En J. Moya, que, com ara está picat des socialistes, no ha tengut inconvenient en tornarlos es jornal servint a n-es seus lectors aquest *plat d'aygo de roses*. N'Amadeu Alou se veu que's un homo que no, per esser republicá i sentir simpaties p'es socialisme, dexa de tenir cert bon sentit que sembla que sa major part des republican que surten a's mitx, han perdut completament. El Sr. Alou té's valor, que l'ennoblex i el dignifica i el fa digne de tot es nostro respecte i alta consideració, es valor de proclamar que creu en Deu i que sa Relligió es «lo més noble, lo més digne que hi ha», i que's «Cristianisme» es «sa relligió pura» «que satisfá necessitats innegables i molt superiors a totes ses demés». Si tots es republicans fessen axó qu'ha fet aquest Sr. Alou, poc parlaríem demunt *La Aurora* contra's republicans. No, a n-En Revenjoli no li ha fet may mal d'uys sa república en sí, sino s'impiedat i sa carroneria des republicans.

Idó es de sentir lo que diu N'Alou de Capdepera des discursot des *company*

Bisbal a s'*aplec* de Capdepera. Diu que va esser una «nota discordant qu'atacava 's nirvis», «sa frase torpe», «es raciocini ab surt», «sa deducció falsa»; i que «atacá sa relligió» ab «sanya», ab ràbia, «sense conexerla» i essent una cosa «de tanta transcendència»; que tal discursot va esser «llenegar» i «potetjar» «dins es llot de s'ignorància, de sa necedat, negar Deu, insultar sa relligió, despreciar la Bíblia». I demana el Sr. Alou: «¿Es axó es programa socialista? ¿Es necessari, per esser socialista, negar Deu i tot lo que's referex a Deu?»

Ah Sr. Alou, no es duptós que, per esser «socialista» com e-hu son aqueys que s'ho diuen per Mallorca i per Espanya, e-hu deu «esser necessari» es «negar Deu» i demés asades per l'estil, per que veym que es lo que fan indefectiblement es socialistes que surten a rol-lo.

Sembla, segons conta el Sr. Alou, que's *company* Bisbal prová de demostrar que «no existex un Deu Creador»; i com, segons confessa el Sr. Alou, es «impossible» demostrar tal barbaridat, es *company* Bisbal va fer aygo. I ¿com no n'havia de fer, si son totes ses coses del mon, el cel i la terra, que, ab sa seua existència demostren que hi ha un Deu que hu ha creat tot? ¿Es tot lo mon, el cel i la terra i la mar que fan mentiders ets insensats que diuen que no hi ha Deu!

Conta també el Sr. Alou que's *company* Bisbal «va parlar ab despreci de sa relligió Cristiana, arribant a s'estrem de *fatuidat* de demanar qu'ha fet ni quin bé ha duyt sa relligió de Cristo a s'humanitat?». I diu el Sr. Alou que «no pogué reprimir un'esclamació d'esglay, com senti» aquell «homo que desconexia tota noció d'historia, i el desplegament de s'humanitat desde Cristo ensá, lo qu'era abans aqueixa humanitat, i lo que seria si seguia ses petjades des gran Mestre i ses seues incomparables doctrines».

¿No es ver que'n fa molta de compassió i de llástima es *company* Bisbal, arribant a s'estrem punible de negar que sa Relligió Cristiana haja fet res de bo pe' s'humanitat? Lo que més demostra es sa seua ignorància horrorosa de s'historia i sa seua falta absoluta de bon sentit, que, si'n tenia gens gens, no s'atansaria a parlar de lo que no entén. Sa Relligió cristiana jo *company* Bisbal! es sa benefactora més grossa que s'humanitat ha tenguda ni tendrá may; sa Relligió Cristiana jo *company* Bisbal! es s'única salvació que s'humanitat pot trobar demunt la terra; fora de sa Relligió Cristiana, no n'hi ha de salvació pe' s'humanitat; sa Relligió Cristiana ha duyta i ha feta arrelar a n-el mon sa llibertat, s'igualdat i sa germanitat entre tots est homos. Sí jo *company* Bisbal! tota sa civilisació humana, tots els grans principis de sa civilisació humana les ha dupts a n-el mon i les ha aficats y arrelats dins ets enteniments i es cors humans sa Relligió Cristiana, que vos jo desgraciats! despreciau, combateu! malfamau.

Conta després el Sr. Alou que's *company* Bisbal entaferrá aquesta: «Sa ciència ha desterrada per a sempre sa Relligió».—¿Quina ciència, *company* Bisbal? ¿Sa d'ets ases, onsos, verretells i socialistes? El Sr. Alou li recorda a n-es *company* Bisbal que sa verdadera ciència no hu ha provat may de «desterrar sa relligió», que ets homos sabis de bon de veres, fins i tot es que tenen sa desgràcia de no professar sa verdadera fe, may han fet lo que

fa es *company* Bisbal de despreciar ni potetjar sa Relligió ni es nom de Deu. I li diu el Sr. Alou a n-es *company* Bisbal qu'es «un desbarat», qu'es fals que «sa ciència haja desterrada per a sempre sa relligió»; i té 's bon sentit el Sr. Alou d'aconsejar a n-es *company* Bisbal que lletgesca es notabilíssim llibre «*Dios y el Cosmos*» des nostro bon amic i gran sabí D. Miquel Amer, gloria de Manacor, de Mallorca, i d'Espanya, al cel sia ell i tots los morts. Lletgint de bon cor aqueix llibre notabilíssim, veuria 's *company* Bisbal lo calsat per aygo i lo lluny d'osques que va.

I posat es *company* Bisbal a dir... coses contra la Bíblia, digué que, ab so inventar En Franklin es para-llamps, «romangué la Bíblia aniquilada per a sempre» per que ensenya que's «llamps son foc del cel per castigar es mortals». Ab molt de motiu li demana el Sr. Alou a n-aquest *company* ¿aont es que la Bíblia ensenya una tal cosa? Com se suposa, tots es *companys* socialistes plegats no son capaços de dirho. I li recorda el Sr. Alou a n-es *company* aquell que En Franklin creya en Deu i era cristiá, i li fa avinent que no es ver que «sa ciència» sia gens «contrària a sa verdadera relligió» ni que «contradi-ga la Bíblia».

Mos conta igualment el Sr. Alou que's *company* Bisbal digué que «la Bíblia ensenya que'l mon es un pla limitat» «i altres virollades (*sandeces*) per l'estil», i que, com En Magallanes doná la volta a n-el mon, demostrant que sa terra era esfèrica (una bolla), quedá demostrat que la Bíblia ensenya un error». ¿Aont es que la Bíblia ensenya res d'axó que li atribueix aquest *company* socialista? Es fals que la Bíblia enseny una tal cosa, sino tot lo contrari. ¡Si hi ha una partida de passatjes de la Bíblia, ademés del que cita el Sr. Alou de Isaies (XL, 22), dels quals se desprèn clarament que la terra es redona i en forma de bolla, per exemple, es llibre de Job (XXVI, -7; XXXVIII, 13), es des Proverbis (VIII, 26), Isaies (XL, 12; XLV, 18).

També sembla que's *company* Bisbal va dir que la Bíblia «assegura que sa terra no's mou i que es es sol i ets altres astres que la volten a ella»,—i que «sa ciència ha demostrat lo contrari». Es una solemne mentida que la Bíblia «assegura» res d'axó que diu aqueix *company*; i si no, ¡que diga aont es que hu «assegura»! El Sr. Alou li fa avinent a n-es *company* socialista que no es capaç de demostrar que la Bíblia enseny res d'axó, i que «no l'escrigueren per explicar astronomia», pero que «ets homos vertaderament científics están molt conformes ab s'explicació que dona la Bíblia de sa creació del mon». Li diu també qu'es «ridícul» «negar Deu», qu'es propi de «necis» «despreciar la Bíblia sense conexerla», i acaba pegantli aquesta andanada: «E hi ha que convenir, Sr. Bisbal, que per més que cridi vostè contra Deu, contra sa relligió, i contra la Bíblia, subsistirá Deu eternament, i hi haurá relligió i la Bíblia mentres e-hi haja sers racionals dins sa Creació», dins el mon.

¿No es ver qu'aquest Sr. Alou li ha donada una bona lliçó a n-es *company* Bisbal? ¡Quines estocades més a ferir! ¡Molt bé, Sr. Alou! També hi ha qu'agrair a n-En J. Moya, i le hi agraim ab tot es nostro cor, qu'haja publicat axó del Sr. Alou, tan ple de seny en casi tot lo que diu, i tan farcit de sana doctrina

contra 's desbarats des company Bisbal. —Si En J. Moya no posava demunt es seu paper més qu'articles com es del Sr. Alou, aviat dexariem de anomenarlo «s'injusticia»; llavó seria vertaderament «Justicia».

VII

Escándol de Fra Gargay

S'Obrer Balear s'escandalisa de que dins Espanya hi haja lleys que imposen sa pena de mort. Es natural que n'hi haja, mentres e-hi haja assassins que assassinen. Que s'acabin ets assassins, i s'acabarà cop en ses sa pena de mort. Pero 's companys socialistes son axí: a ells tes va molt bé i hu troben molt natural enviar ab una punyalada o ab un fir a l'altre mon ets obrers que, quant ells fan vaga, creuen que están ab so seu dret fent feyna per dur pa a n-ets infants i a sa dona. Es companys socialistes volen poder matar tots es qui los fan nosa, tots es que no los van pe'ses seues; pero troben molt mal fet que ets assassins se'n duguen es cástic que correspon a n-es seu crim aborronador. Son axí es companys socialistes: molta de compassió p'es criminals; gens de compassió pe'ses pobres víctimes. ¡Deu s'en apiat!

VIII

Ratx de desbarats

En va tirar una partida un tal Perez a s'aplec que feren dia 1 de matx socialistes i republicans a Ciutat derrera 'l Socds. La pegá contra's catòlics i se escoles catòliques i a favor de ses escoles layques. Tot lo que deym més amunt contra aquestes a n-es company Roca Hernandez, vaja dit igualment per aquex Sr. Perez, Deu li ajut allá on es. Amén.

Además d'axò, s'Obrer Balear posa un articletxo sobre un comediant que deya que's «confessionari» es «una escola de perdició, que enverina ses ànimes de ses joves» «ensenyantlos» que hi ha «funcions perverses i condemnables,» i naturalment, ses al-lotes no hi volen anar, i es comedians carronyes i verretellencs se queden sense públic. Per axò, es confessionari resulta «una escola de perdició» p'es comedians poques vergonyes.

Finalment posa 's paperot socialista unes glo ses suqueres que ni En Pinyol de s'Animalot pudent les fa tan bistienques, aont un a dali-brou socialista de Madrid enfloca quatre remeulos contra sa Relligió i es confessionaris i a favor de s'amor lliure ¡Quina pertefè! ¡Deu li ajut també allá on es. Amén.

Axò es tot lo que diu es paperot socialista de dissapte passat contra sa Relligió.

IX

¡O es castellanistes de El Ideal!

Es paperot republicà dissapte passat posa un articletxo tan fadenc com fava-parava freda, i descrivent es vol d'un esbart de colomes, diu: «¡Que son de hermosas!» Mallorquinisme se diu aqueixa figura. Mès avall s'articletxo profetisa qu'es «campanars» de Ciutat «anirán desaparexent, tornant Temples des Trebay». —¡Ara li fan es mánec! Lo que no «desaparexerá» facilmente, son es qui pretenen de sebre escriure en castellá, i només saben tractar a cosses sa Gramática castellana. ¡Ni si fos sa Monarquia la tractarien pitjor ets escriviedors de El Ideal.

X

¡Quin oyl!

En fa molt i gira's ventrey sa conduc-

ta de El Ideal, que tracta de posar en ridícul que sa Policia guardi En Maura i En Lacierva d'ets atentats revolucionaris, i que s'hi gastin tantes o quantes pessetes ab axò. De manera que's qui han predicat qu'es permès s'atentat personal per llevar des mitx aquells dos politics, es metexos que ab ses seues propagandes insensates i desenfreades i contràries a tota noció de dret van afilant punyals i carregant pistoles Browing per assassinar En Maura i En Lacierva, tenen sa... freseura de llamentarse ab llágrimas de cocodríl de que sa Nació s'haja de gastar aquelles pessetes per evitar que's criminals revolucionaris no fassen lo que voldrien porer fer a n-En Maura i a n-En Lacierva. Axí metex se'n necessita poca d'alatxa per arribar a tal estrem!

XI

S'animalot pudent

En totes ses quatre planes no posa res contra capellans, freres ni monjes ni coses de Relligió; just a sa 1.ª plana surt sa «sátira» d'En Pinyol pinyolíssim, figurant en to de rondapa qu'En Revenjoli se'n va de nit a veure «s'estimada Aurora», i que's passa el temps ab «N'Aurora», i llavó li diu «gorá gelós». —Axò es senzillament una infàmia i una noningunada ab s'aggravant de covardia. Axí s'eviden ses resultes d'una querella criminal, perque, com Revenjoli no es més qu'un nom de guerra i AURORA es nom des periòdic, si dúpem s'Animalot pudent a n-es tribunal, mos sortiria mentint com un covart noningú qu'ell nos referia més que a n-es periòdic LA AURORA i no a cap persona determinada. —Vaja, Pinyol pinyolíssim, ves qui feys tant de valent, veyam si teniu pit per dir que sa persona que's firma Revenjoli tenga ni haja tengut may res indecorós ab cap «estimada Aurora», que no sia es periòdic d'aquex nom, sino una persona de carn i os!

XII

Un partidari piramidal des servici militar obligatori.

Mos hi es sortit i d'aquells més entremeliats es célebre Azzati. Ell com-e bon lerrouxista n-es ben partidari de que «seryesca» tothom, fora ell. Ell ja fa prou de defensar que tothom ha de «servir». Com ell, fins que'l feren diputat, no se «nacionalisá» a Espanya, i per lo metex no hi havia fet «es servici», ara que s'es «nacionalisat» li toca ferlo segons llei. L'homo se'n ha temut, i per allò de que, en parlar de mi, no ric, —está treballant com un desesperat per escaparse'n d'haver de «fer es servici». Pero a n-es Ministeri de la Guerra sembla que hu han pres a les dents de ferli cumplir sa llei, i que o haurá da «servir» com dos i dos fan quatre, o el dimoni el se'n durá... embolicat ab un sac o sense embolicar per allò de que entre amics no's posen estovayes.

XIII

¡Quins castellanistes de pan-fonteta!

Ets escriviedoretjos de El Ideal, per més solemnidat i per dornarse més to, escriuen en foraster, i les surt un foraster de per riure. Proves: diuen que's company Roca i Hernandez, a n-es metex aplec d'Espores, «analísá ses llei d'Espanya» (degué esser ferest), «diciendo que las hay de muy liberales». ¿De muy liberales, no es, ver? Vaja, si en romandre buyt cap cadírot de sa Rey Académia, no hi asseuen es qui ha escrita sa relació d'aquell aplec d'Espores, se cometrá sa més tremenda injusticia que may se sia vista abax de la capa de Deu! ¡Salve escriviedoretjos de El Ideal, redentors colossals de sa gramática castellana! ¡Vol dir de lleys a Espanya «las hay de muy liberales»? ¡Bon profit, germanets!

DE TOTES ERBES

Seeció local

Diumenje passat a l'esglèsia de St. Vicens Ferrer e-hi hagué festa grossa del Roser ab processó a's decapvespre i sermó del P. Robert Redal.

Demá hi haurá a sa metexa esglèsia festa votiva de devota persona a la Mare de Deu de Lourdes. Predicará'l P. Benet Riera.

Dilluns a l'esglèsia de ses Sirventes de la Santa Familia hi hagué ofici en en sufragi de Sor Antonia de l'Anunciació Domenge, Superiora qu'era i Fundadora d'aquella meritissima Congregació. E-hi acudi ben molta de gent.

Es mesos de Maria van en raure a totes ses esglèsies de Manacor. A St. Vicens Ferrer i a la Santa Familia les fan ab plática es diumenjes.

A n-ets Obrers Catòlics demá avespere hi donará una conferència Mn. Jeroni Rosselló.

Aquesta setmada passada es batalló infantil va rebre's fuseils... de fusta, com se suposa, imitació des Mausers. Es Lluissos e-hi van molt mesos.

Es fonaments de sa basilica cristiana primitiva, trobats devora sa casa des Port, des nostro bon amic D. Juan Amer, seguexen essent molt visitats, cridant molt s'atenció de tothom.

S'anyada d'ets alts

A alguns amel·lerars e-hi ha amel·lons ab poy. Aquest mal, en cuydarse'n d'hora, no es gayre difcil de decantar. Es remey es posarhi aygo de tabac a n-es quatre per cent, tot d'una que's mal s'hi demostra; ab axò es poy o futx o se mor. Lo cert es que desaparex, i creim que seria convenient a molts d'amel·lerars de lloc calent, tot d'una que están vestits de fuyes, darlos una passada d'aquest brou ab un pulverisador, per lo quant tot amel·ler que té poy i el té fort, está un parey d'anys sense fruytar. I deym axò perque, si esperen a esquitxarlos en tenir ses fuyes arruellades, es poy s,hi amaguen i es suc no'hi arriba; i, com diu s'adagi, val més sa qui guarda que sa qui cura. I si hem dit de lloc calent, es perque a n-es llocs frets no hi sol xalar gayre.

Aquest any será s'esplet d'aubar-cocs; pero, si van cars (¡Deu ho fassa si convé!), encara treurán molt.

Ses oliveres per ara mos prometen fer un bon esplet. Están de pareya que no'n poren dur pus. Ja seria hora que s'esplet capitás bé. Fa molts anys que no'n hem vist cap de general i debon de veres.

S'esplet de melles va bé, gràcies a Deu. Si plovia, seria fàcil que's de ses garroves fos prou bo.

Dissapte qui vé, si Deu ho vol i som vius, direm qualque cosa de lo que convé fer a un amel·lerar, si volen que trega molt.

ANDREU ALCOVER.

Una gran idea

Es nostro bon confrare La Gaceta del Norte, de Bilbao, mos envia a dir que té pensat de regalar a n-es seus suscriptors i a n-es qui la compren, 12.500 pessetes, com qui no diu res, ab sa forma següent: 5000 pessetes p'es 1.er premi; 1000 pessetes p'es segón; 500 pessetes p'es tercer; 250 pessetes p'es quart; cinc premis de 100 pessetes cada un; 250 pessetes per cinc

premis de 50 pessetes; 5000 pessetes per 200 premis de 25 pessetes cada un.—Tendrán dret a n-aqueys premis tots es suscriptors i compradors de dit periòdic catòlic, premis que's treurán per sort ab totes ses formalitats legals dia 1 d'octubre vinent. No hi havia hagut encara cap periòdic d'Espanya qu'hagués tenguda una idea consemblant. Ens alegram ferm de que sia estat un diari catòlic es primer. Ben haja La Caceta del Nortel

¡¡¡Benissim!!!

Fa quatr'ays que sa Diputació Provincial va consultar a n-es Ministeri d'Hisenda per que declarás si l'esglèsia des Caputxins de Ciutat era de sa Diputació o del Bisbe. Es Ministeri demaná informis ben espinzellats a n-el Bisbe i a sa Diputació i a s'Ajuntament, i cadascú contestá tan bè com va sebre. Sa Direcció General de Propiedats i d'Imposts i sa de lo Contenciós examinarenen de prim conte tot axò, i han donat es seu parer a n-es Ministeri; i, conforme a n-aquest parer, es Ministeri acaba de resoldre que l'esglèsia des Caputxins de Palma, no es de sa Diputació Provincial, sino qu'es del Bisbe, ja que axí hu havia regonegut s'Estat, fa ja moltíssims d'anys, inclouent tal esglèsia dins sa Relació de bens de la Mitra de Mallorca que's metex Estat entregá a n-el Bisbe d'aquí. Ab axò se fundava 'l Bisbe per sostenir lo que sostenia; i s'Estat donantli sa raó, no ha fet més qu'esser conseqüent ab lo que havia declarat solemnement, tants d'anys ha. ¡Sa veritat sempre sura!

Na Filet d'or

Axò era una pobre viuda que només tenia una fia, que nomía Catalineta.

Eren tan pobretes, que no tenien aont caure mortes. Sa veyeta guanyava tres doblers filant cada dia, i les compraven de llet, i d'allò's vivien.

Na Catalineta anava a costura; i heu de creure i pensar qu'un dia troba en-terra una cosa prima prima i rossa rossa. Creguda de qu'era un filet d'or, e-hu agafa i hu posa dins sa panereta que duya, i ¡cap a costura!

Tot d'una que hi arriba, e-hu mostra a sa Mestra, dientli tota gojosa!

—¡Quin filet d'or qu'he trobat en-terra, Sra. Mestra!

Sa Mestra s'ho mira, i s'esclama:

—¡Bona casta de filet d'or! ¡una serpentina es ell! ¡Tirehu més que depressa-gran brutanxa!

Na Catalineta surt a defora per tirarho, i sa serpentina ja li diu:

—¡No'm tirs, Catalineta, si vols estar bé de mi.

—¿Dius ver? diu Na Catalineta.

—¡Com som serpentina, n'estirás bé de mi! diu s'animaló.

Na Catalineta la guarda ben guardada dins sa panereta, i cap a ca-seua; i va donar entenen a sa mare qu'allò era un filet d'or que s'agradava de lleteta.

I es tres doblers de llet que compraven des filar, un era pe'sa mare, s'altre per Na Catalineta i s'altre per Na Filet d'or, que se feya més bona de cada dia, i crexia crexia.

Arribá que no va quebre dins sa panereta, i un veynat qu'un dia hu veu, li diu a Na Catalineta:

—Jo si fos de tu, la posaria dins un uró² i t'hi quebria bé.

Na Catalineta la hi posa, i allá cada dia li duya's dobler de lleteta, i ben bona que la trobava Na Filet d'or; i, com

1 La'm contaren N'Antonina Guixa i Na Rafe-lla Calona, de So'n Servera.

2 Es una espècie de cubell fet de manades de fonoy, de sis o set pans de diámetro i altre tant d'altària, per encistarhi figues seques.

més anava, més grossa se feya. Arribà que va esser com un jou de tirar a carro. Es dia que va fer es set anys, diu a Na Catalineta, com aquesta li donava sa llet:

—Catalineta, avuy fas es set anys, i m'he d'embarcar.

—¿Que vol dir t'has d'embarcar? diu Na Catalineta. ¡Ell no hu provarás!

—¡Vaja si hu provaré! diu *Na Filet d'or*. ¿O no hu saps que noltros serps de Mallorca a n-es set anys mos hem d'embarcar? ¡No hi podem esser pus, fieta meua estimada! ¡Es sa nostra lley!

—Sobre tot, diu Na Catalineta, ¡e-hu veurem si t'embarcarás! ¡Tendrem tencats tencats portals i finestres sempre, i no porás sortir p'en-lloc!

I Na Catalineta va tancar tots es portals i finestres, i just obrien en haver de sortir o entrar, i *zas!* ja tornaven tenir tancat, i allà vel-la quivel-la *Na Filet d'or* per que no les fogis.

¿Que me'n direu? Ell un vespre en punt de mitja nit sa mare de Na Catalineta sent renouet renouet com d'una cosa que frega p'en-terra. Crida Na Catalineta, i li diu:

—No sé que sent, Catalinons! ¡Ja deu esser *Na Filet d'or* que mos futx!

Na Catalineta ja ha pegat bot des llit, se vest ab quatre grapades, i ja es a s'uró. S'uró va esser buyt. Sent renouet devers sa cunya; se'n hi va corrents, i sent un tutup a defora a s'endret des finestronet des rentador, qu'estava ubert.

—¡Ja es *Na Filet d'or* que s'es tirada per assí! diu Na Catalineta.

Surt corrents adefora, i ja hu crec que hu va esser *Na Filet d'or*, que los fogia més que depressa, i de d'allà!

I Na Catalineta ja li ha pitjat darrera, cridant com una desesperada:

—¿Per que mos fuy, gran polissona? ¿Tan malament te tractávem, per haver-mos de fer aquesta? ¿Axò es passada de fer a persones?... ¡Per amor de Deu torna arrera, o *Filet d'or!* ¡torna arrera pea amor de Deu, que jo hi mu mareta mos morirem totes dues de pena, si no tornes més que depressa! ¡Ben cert ben cert qu'esclatarem de pena totes dues! ¡T'ho assegur, t'ho assegur que batrem es peus si no tornes arrera!

I *Na Filet d'or* de d'allà ben acanalada, i Na Catalineta corrents com una desesperada i crida qui crida darrera *Na Filet d'or*, que no li tornava resposta, i com més anava més via feya.

Arriba a sa vorera de mar, i ja hi pega capficó, i per endins i per endins!

Aquí s'hagué d'aturar Na Catalineta, i s'asseu demunt ses penyes plora qui plora i arrabassantse's cabeys un grapat ab cada má.

Assetsuaxí veu que *Na Filet d'or* torna arrera; i, com li es bax des seus peus, li diu:

—Ara vetx, Catalineta, que m'estimes de bon do veres. Aquexa prova esperava de tu. Per lo bé que sempre m'has servida i agombolada, te vuy donar un do: que, en rentarte sa cara i ses mans, s'aygo de sa ribella torn un'pa d'or, i que, en pentinarte, te brollin des cabeys perles i diamants. I, sempre que't vejes apurada de tot, vina a sa vorera de mar, cridem, i jo t' sortiré, i no t' quejarás de mí.

Dit axò, gira en coa, i ¡venga verducada i altral! ¡per endins, com la bala!

Na Catalineta va veure que no tenia altre remey que aconortarse, i ja li ha envelat cap a ca-seua.

E-hi arriba, contra a sa mare tot lo que li ha passat. Prova de rentarse cara i mans; i encara no va haver acabat de rentarse, com s'aygo de sa ribella ja va esser tornada un pa d'or. Agafa sa pinta, i ¡venguen bones pentinades! I a cada pentinada ¡un bon ratx de perles i diamants per demunt sa falda i p'en terra!

Duen aquell pa d'or i aquelles perles i diamants a ca-un argenter a veure si'ls ho volia comprar, i s'argenter les ne dona un aumut de durets d'or d'aquells tan menudons, pero tan etxerevits.

I tot d'una mare i fiya se feren roba per que no tenien més que pedassum i pellerings, i llavò arretglaren sa casa de portam, mobles i demés carro-portal.

I com, en rentarse cara i mans Na Catalina, s'aygo de sa ribella tornava un pa d'or, i, en pentinarse, li brollaven des cabeys perles i diamants, al punt no saberen que n'havien de fer de tants de pans d'or i de tantes de perles i diamants.

¿Que me'n direu? Ell arribaren a fer sa casa tota d'or ab ses parets brufades totes de perles i diamants. I no hu volgueu sebre si resplandia aquella casa, en pegarhi es sol.

Un dia 'l Rey, cassant cassant, veu aquella resplandor tan grossa, i ja s'hi acosta.

Com e-hi va esser devant, me troba Na Catalineta dalt es portal fila qui fila. Corria es devuyt anys, alta, abrinada, bella com un sol, que qualsevol que la se mirás, romanía ab un peu alt d'embadalit.

El Rey, qu'era fadrí, i ben casador qu'anava, pero que no'n trobava cap que li agradás per que era molt prim-cernut i bufava ferm a n-es brou, com se veu Na Catalineta devant, romangué ferit-l'ha. No 's poria assaciar de mirarla-se, tant li agradavs, fins que romp dientli:

—Bella joveneta, qu'ets fadrina o casada.?

—Jesús, senyor Rey, s'esclama s'al-lotona, ¿com vol Vossa Reyal Majestat que sia casada, si encara no n'he fets denou?

—Idò mira, diu el Rey, pren per allà ont vulguis, pero mos hem de casar jo i tu, i ben aviart, qu'en fris massa.

—¡Jesús. Sr. Rey! diu Na Catalineta, tota empegueida, ¡no se'n riga de mí per amor de Deu!

—¡No hi, ha res de riure! diu el Rey. Sa questió es que en tots es dies de sa meua vida no havia vista cap al-lota que m'agradás tant com tu ni d'un bon tros! Per lo metex m'has de donar es sí, i ja no se'n ha de parlar pus. Dins tres dies hem d'esser casats.

Com Na Catalineta va comprendre qu'anava de bo, e-hi allargará es coll tot dient:

—Idò si es sa voluntat de Deu, endevant ses atxes!

El Rey va dir:

—No res, jo me'n vatx a enrengar sa cosa, tu cerea dues criades de sa teua confiansa, que t'farán de dames, i jo vendré dins tres dies a menarvosne per casmus es metex dia.

El Rey s'en va a enrengar la cosa, i Na Catalineta també posá fil a l'aguya i allà li hauríeu vist'traullar i destexinar-se i fer s'aviona.

Crida dues amigues seues de tota sa seua confiansa, i les convida per anarse'n ab ella per dames seues; aquelles diuen que sí, pero duyen un'espina clavada dins es cor de part de dins, s'espina de s'enveja. Les va caure ben avall allò de que Na Catalineta s'hagués de casar ab el Rey i esser la Reyna; pero no feren res conexedor.

Arriba 's dia que feya tres, i s'entrega 'l Rey ab tres cotxos: un per ell, un p'es parents més propins, i s'altre per Na Catalina ab aquelles dues amigues que li havien de fer de dames.

S'afiquen tots dins es cotxo, cadaseú a n-es seu, i ¡de d'allà corrents, carrera, uberta!

Aquelles dues amigues de Na Catalina com més anava, més clavada tenien dins es cor s'espina feresta de s'enveja, i varen dir entre elles metexes:

—Si abans d'arribar a ca'l Rey, no la llevam des mitx, estam perdudes.

I mirau aquelles grans polissones quina la se pensaren i quina la feren. Una d'elles, com atravessaven un grandió bosc ben espés, va fingir que no's sentia bé, i que li convendria devallar i seure una estona devall una ausina. Devallen totes tres, se'n van devall s'ausina, que no les veyen des cotxo; i ¿que fan ses dues polissones? M'agafen Na Catalineta, li treuen es dos uys, i la me dexen devall aquella ausina d'aquella manera, i corrents pujen a n-es cotxo, i diuen a n-es cotxer que tir endevant, qu'una d'elles, una de ses dues dames, s'es refeta, i que se'n torna a ca-seua. Es cotxer s'ho creu, com es natural; i pega singlada a

ses mules i ¡de d'allà de quatres! per ¡agafar ets altres cotxos.

I ses dues polissones d'amigues varen treure busac per veure quina d'elles s'havia de casar al el Rey fingintse Na Catalineta, i dient que s'altra, sa que hi faltava, s'era refeta i se'n era tornada a ca-seua.

Axí hu digueren, com arribaren, i el Rey s'ho va creure, i shi va casar ab aquella polissona que li havia tocat en sort fer de Catalineta, i ¡venguen unes grans nocces, i festes i sarau per llare!

(acabarà)

JORDI DES RECÓ

Un sabí Alemany

Va venir fa setmanes el Dr. Albert Meyer, Professor de Munich, pagat pe' s'Estat de Baviera, per estudiar tes monuments prehistòrics de ses Balears. Recomanat de gent grossa de Barcelona a n-es nostro M. I. Sr. Vicari General i a D. Juan Amer, se presentá a Manacor, i D. Juan Amer li mostrá 's seu *Museu Arqueològic*, del qual es Professor alemany romangué admiradíssim; i llavò D. Juan Amer l'acompanyá a visitar i estudiar es *talayots* o *castellots* de Bandris, Es Rafalet, Rotana, Sa Cova, So'n Sureda ric, So'n Sureda pobre, Bellver, Lluchanar, Sa Blanquera, So'n Negre, Es Rafal, So'Na-Moxa, So'n Jussep, S'Espitalet, Sa Gruta, Na Morlanda, Sa Torre-Nova, Xillot, i ses *Naves* de sa *Clova* de sa Torre de So'n Moro. El Dr. Meyer en tregué fotografies i D. Juan Amer n'hi dona totes ses clarícies que 'n sap, que no son poques.

També visitá aquex sabí alemany es fonaments de sa basilica cristiana primitiva des Port, que li cridá ferm s'atenció. —D'aquí se'n aná a Menorca per estudiarhi també es monuments prehistòrics que hi ha a balquena. —Aqueys estudis han de servir per escriure una obra de Prehistoria, aont figurarán aqueys monuments de Manacor, i D. Juan Amer s'es encarregat d'enviar a n-el Dr. Meyer a Munich totes ses clarícies d'axò que li demanarán per completar ets estudis fets. —Aqueys alemanys no tenen barrera.

La Liga del Bon Mot

Es un'obra de Deu i de alta cultura que iniciá fa anys a Catalunya, i de cada dia va més endevant, un zelosíssim sacerdot, que s'amaga bax des nom de guerra *Ivon l'Escop*, per netejar Catalunya i totes ses terres de llengo catalana de s'infame vici de sa blasfèmia, de tota flastomia i grolleria i zut-zura de paraules mal-sonants. ¿N'está neta Mallorca de tals vicis de llenguatge? Desgraciadament no. Per lo metex pertoca a tots es mallorquins de bona voluntat adherirse a s'obra santa i educadora de *La Liga del Bon Mot*, com s'hi adherex desd'ara i ab tota l'ànima *La Aurora*. ¡Guerra a mort a sa blasfèmia! ¡guerra mort a tota flastomia! ¡Trebyem tots per que totes es malparlants de Mallorca tornin benparlants! ¡Treballem a les totes per que dins ca-nostra ni entorn nostro no n'hi haja cap de malparlant; i si n'hi cap, que hu dex de esser! ¡Amèn!

Avuy repartim a tots es nostros subscriptors aquexes fuyes que *La Liga del Bon Mot* ens ha enviades. Lletgiula bé i donaula a lletgir a n-es que hu hajen mester, que son moltets per desgràcia! ¡Vaja idò! ¡fora son! ¡Fora malparlants! ¡Parlar bé no costa res, i du a n-el cell! ¡Ca a n-cel tothom!

Miquetes d'història manacorina

Mudada de cases per Santa Elisabet
Sa diada de Sant Miquel abans tenia molta d'importància per la pajesia per que se relacionava ab diferents actes de sa vida: tai dia acabaven i comensaven diferents estats de dret, comensaven i acabaven molts de compromisos. Pe' Sant Miquel es Jurats senyalaven es preu a n-es reymys; es deu-

tors pagavem capitals, interessos, terres, rendes i censals; ets arrendadors de possessions feyen ses rebudes; es missatjes barataven d'amo, ets hortolans regonexien ses sinies i contaven ses plantes d'estiu, i es qui vivien en cases llogades, mudaven es trastos. Tal temporada no era sa més apropiada per fer qualcuna de ses dites operacions; i es diligents administradors de la vila, que de tot se cuydaven, no 's torbaren a posarhi remey.

Dia 11 de maig, de l'any 1488, eren: Bal·le: Antoni Vallespir. —Jurats: Bartomeu Truyols (de má majo), Martí Melis (de má mitjana) i Joan Mas (de má menor). —Consellers: de la Ciutat: Jaume Fullana; i de la vila: Antoni Font, Joan Binimelis, Miquel Rosselló, Miquel Llull, Pera Sitges, Sebastià Miquel, Guillem Llodrà, Jaume Femenies, Guillem Febrer, Pere Nadal, Joan Parera, Joan Blanquer, Basili Alcover, Joan Binimelis, Ramon Obrador, Jaume Bill-lloch, Pere Vallespir i Joan Llodrà.

S'acta des Consey celebrat per tals funcionaris diu axí: "Fonc proposat per los honorables jurats que tots los que van a loguer de case, se quexen que tenen gran agravi en lo mudar a la festa de Sant Michel del mes de setembre, y que tot, so es, vin bianch e altres coses tot se trabuca, e que es greu dan mudarse en tal temps de dita festa, dehon demanem consell a lurs saviesas si faran institúit que particulars se muden per tot lo mes de juny... E fonc determinat per la maior part del consell que los dits particulars qui no tenen case e van a loguer, que se hajen de mudar, per tot lo mes de juny prevenidor, en lurs cases, con axí sia determinat e pagar per porrata dit loguer e en la mateixa diada —Testes hujus rei sunt.—Rafa ll bonet — raymundus gardell, — *Llibre Determs.*—

Més mercès

Les donam a *Correo de Mallorca* pe' s'alabansa que va fer dilluns passat des nostros articles sobre el rey En Jaume II de Mallorca. La hi agraim de tot cor.

†

D.ª Manuela Herreros Viada de Bonet

Dia 29 d'Abril a vespre, passá d'aquex mon a l'altre, confortada ab los Sants Sagraments, aquesta digníssima senyora, a Ciutat, d'on era natural. Era una gran senyora, esposa i mare exemplar, i llavò una de ses poetises més notables que'ha tengudes Mallorca. Totes ses seues poesies son en mallorquí, pero d'aquell mallorquí més llampant i bufarell. — ¡Que Deu nostro Senyor haja acullida la seua ànima, i don molts d'anys de vida a n-es seus fiys i fiyes per pregar per ella i el conhort i conformansa que tan necessiten per suportar una tal pèrdua. ¡Al cel la vegem! ¡Amèn!

Errades de caixa

Mos ne tornaren escapar unes quantes dissapte passat.

A sa plana 1.^a, § IV, retxa 11 posarem «que fos», allà on havia d'anar a sa retxa de més amunt devant es mots «per unirse».

A sa metexa plana, § VI, retxa 37 deya *militat*, i tocava dir *nulidat*.

A sa plana 2.^a, col. 1.^a, retxa 10 deya *nulit*, i havia de dir *nulidat*; i més avall, retxa 31, deya «viure», i havia de dir «riure».

A sa col. 2 de s'article sobre el rey En Jaume II, retxa 36 es caxistes mos clavaren «bables» en lloc de «batles»; i a sa col. 3.ª des metex article, retxes 77 i 78, mos posarem: «... li guanyava de massa en tot, es ses coses i sa seua ambició...», allà noltros havíem escrit: «li guanyava de massa en totes ses coses, i sa seua ambició...»